

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Notitia Christi prædicanda. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

ALIILOCI EXCHRISTO,

& Christiana nobilitate
desumpti.

LIBER SEXTVS.

Proemium.

Rater eos, quos hactenus adduximus locos, non desunt alij adhuc qui inter theologicos sunt maioris ponderis, & Christiano oratori, ac nostris concionibus maxime accommodati. hi sunt qui ex Christi mysterijs ducuntur officijs, nobilitate, sacramentis, virtutibus, exemplis, beneficijs, doctrina, denique ex supereminenti magnitudine virtutis eius, & diuitijs glorię, vt Paulus vocat. Ex quibus Christiana nobilitas tota ortum habet. Hic mihi, Aurifodina quaedam cęlestis, auri gemmarumq. affluentissima aperiri videtur, quam nobis propheta primum, sub occultioribus quibusdam mysterijs, ac figuris effodere cęperunt, Apostoli deinde, ceteriq. Christi discipuli, publicarunt. Ex qua peculiariter D. Paulus singulari Dei luce illustratus, & Christi ardentissimo amore flagrans, pretiosissimos protulit thesauros, quibus epistolas suas egregie locupletauit, ornauitq. & generatam multas ad Christum eiusq. amorem adduxit. Ex eadem sancti patres, & ipsi, splendidissimas margaritas eruerunt, id est nobilissima argumenta quibus in triplici via genere, quod proposuimus, cęlestibus monitis, purgarunt incipientes, progredientes animarunt, perfectos in omni genere virtutis consummarunt. Et quidem mihi non est animus neque ea sunt ingenij vires, vt hanc partem, non modo, vt rei maiestas exigat, sed ne mediocriter quidem exequar, cui rei pręstande nec ingens volumen sufficeret. Sed non videor sine huius nostrę institutionis iniuria me hanc tam illustrem locorum syluam vel

Epb. 1.

vel potius caelestem quemdam Paradisum , dissimulare posse .
Hoc sane est, Christianum oratorem agere, ex his locis qui ad
Christum pertinent, argumenta ad Christianā pietatem persua-
dendam afferre, Hoc inquam est ex proprijs (vt aiunt) loqui.

Notitia Christi pradicanda. Caput Primum.

Ed principio hoc tanquā certissimum, apud se statuat Evan-
gelicus Orator, quod alibi etiam significauimus, nihil om-
nino, aut grauius, aut fructuosius a se in suis ad populum con-
cionibus, tractari posse, quam si Christi Domini nostri notitiā,
frequenter, omnium auribus, & pectoribus profundè inserat,
ex ea namque omnium spiritualium, charismatum, & virtutū
ornamenta efflorescunt. Illud etiam expertus affirmo, nihil
dulcius, & cum maiori attentione ab auribus percipi, quam
vbi de Christi dignitate, eiusq. notitia, erudite copiosèq. ac
feruenter loquentem audiunt. Certa est Domini sententia, Hac
est vita aeterna (idest vitæ aeternæ semen, & beatitudinis præ-
gustatio, quæ esse in hac vita potest) vt cognoscant te solum,
verum Deum, & quem misisti Iesum Christum, Certum item
omnino est, ad ipsius Dei Maiestatem, potentiam, bonitatem
cognoscendam, nulla nobiliori ratione, nullo faciliori ac bre-
uiori compendio perueniri posse, quam si per Christum homi-
nem ad Deum ascendamus, Qui videt me (inquit ipse) videt
eum qui misit me Et ego sum Via Veritas, & Vita Nemo venit
ad patrē nisi per me Si cognouissetis me, & patrē meū utiq; co-
gnouissetis. Ego sum ostium ouiu, per me si quis introierit sal-
uabitur, & ingredietur, & egredietur & pascua inueniet, altis-
simæ scilicet contemplationis, efficacisq. ac suauissimæ cog-
nitionis, quæ rationabilium ouium, proprium pabulum est.
Ipsē Sanctissimus Christi præcursor clamat. Deum nemo vidit
vnquam, vnigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse enarra-
uit, Ipse enim imago est Dei inuisibilis, Ipse factus est nobis sa-
pientia, ipse lux mundi, Idem ipse propterea liber vocatur.
Sed ipsum audiamus doctorem gentium, qui in hac diuina
schola tantum profecit, vnde eminentissimam illam sapientiā,
hauerit profitentem: Deus (inquit) qui dixit de tenebris lu-
cem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illumi-
nationem scientiæ, claritatis Dei, quæ est in facie, Christi Ie-
su, quod perinde est ac si dicat, ille idem dominus, qui a mundi
exordio, corpoream lucem, quasi de tenebris eduxit in cordi-

Quanti refe-
rat Christum
assiduo præ-
dicare.

Ioan. 1.

2. Cor. 4.

bus nostris spiritualem infudit, quod tunc arbitror, primum contigisse, cum ab ipso met audiuit Christo Ego sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris, cum circumfulsit eum lux de celo, per quam nos (ait) lucem, pulsus ignorantiae, criminumque tenebris, illustrati, etiam alios illuminare possumus, eundem Christum praedicantes, quem nos agnouimus, qui est lux vera, omnem hominem illuminans, ad hoc ut quisque Dei gloriam, & claritatem agnoscat, quae in sacratissima Christi facie, tanquam suae diuinitatis emittente radios effulget. Hoc autem dixit Apostolus quia praedixerat, Non nosmetipsos praedicamus sed Iesum Christum Dominum nostrum, quasi dicat, propterea de celo, lux nobis affulsit, ut ipsius Iesu Christi notitiam & gloriam, & nequaquam nosmetipsos praedicemus, Imo addit. Nos autem seruos vestros propter Iesum. Et verè serui sunt Christianorum, propter Iesum, qui Euangelicæ praedicationis ministerium, sanctè & sincerè propter Iesum exercentes, ad ipsum Iesum omnia referunt, & propter Iesum omnia faciunt, & cum Paulo nihil aliud quam Iesum, videntur & scire & loqui; Utinam hanc tam nobilem seruitutem, omnes qui pro Iesu legatione funguntur, agnoscant & seruiant. Debet autem ipse primum, deinde per suas conciones populus, qualis natus sit, & in quibus rebus sita, hæc quæ Christi notitiam proponit prædicatio, Non enim arida quædam, & nuda speculatio status est ad efficiendum, ut vocat Christus, vitam æternam, ac veram huius vitæ beatitudinem, quam in Dei suiq. notitia ipsemet constituit. Debet igitur talis esse cognitio, quæ ita intelligentiæ impleat, ut ad voluntatem quoque & ad actiones ipsas permanet. Sine dubio intellectus primo loco instruendus, ac prædicationis luce illustrandus est, non solum in his quæ ad veram de Christo fidem, & cultum pertinent ut ea sincerè firmiter teneat, quæ nobis, Euangelicæ fides historiarum, credenda proponit, tum contra ignorantiam, tum aduersus omnes gentilium, & Hebræorum, ac Hereticorum errores, sed etiam ut Christi dignitatem, pulchritudinem, virtutes, eiusq. præstantissimas, ac diuinas actiones intueatur, & admiretur, quæ nequaquam a plerisque Christianorum cognoscuntur, etiam si dogmatum fidem integram seruent, propter offusam eorum mentibus caliginem, quam ex varijs rerum humanarum, quibus implicati viuunt cupiditatibus & peccatorum fordibus contraxerunt. In his enim etiã locum habet, quod Paulus capite supra citato ait,

In quo sita sit hæc Christi Notitia.

Primo Intellectus illustrandus.

si oper-

si opertum est Euangelium, in his qui pereunt opertum est, in quibus Deus huius seculi, excecavit mentes infidelium, ut non fulgeat eis Euangelium gloriae Christi qui est imago Dei. Sunt aliquae imagines, quae licet pulcherrimae sint, earum tamen speciem & viuos colores, perspicere oculus nequit, nisi in bono (vt aiunt) lumine, hoc est in apto quodam situ; ad lucem imagini accommodatam sit bene constitutus; Ita inter fideles sunt, qui etiam si Christum audiant, Christum legant Christo nomen dederint, tamen nec pulcherrimam eius speciem contemplari nec eius virtutibus, eos delectari videmus, cum non sint, ea cordis puritate praeparati, quam ad eam notitiam vero Christiano dignam, necessariam esse arbitramur. Hae autem praeparatio est, quam Isaias cap. 33. significat, quem locum aliqui de Messia exponunt & optime quadrat. Qui ambulat (inquit) in iustitijs, & loquitur veritatem, qui projicit avaritiam ex calumnia, & excutit manus suas ab omni munere, qui obturat aures suas ne audiat sanguinem, & claudit oculos suos ne videat malum, iste in excelsis habitabit, munimenta saxorum sublimitas eius, panis ei datus est, aquae eius fideles sunt, qui huiusmodi fuerint de his propheta pronuntiat Regem in decore suo videbunt. Intellectus ergo, in Christo, diuinam personam, & omnes diuinitatis perfectiones, adorare debet, quem Deum esse, etiam res sensu carentes clamant, dum venti mareq. obediunt ei, dum aqua in vinum ad solum eius nutum transit, & panis in immensum multiplicatur, dum mortui vocantis imperium audiunt, dum se ipsum a morte reuocat, & innumera huiusmodi. In anima admiretur, Gratiae plenitudinem quae ei sine vlla mensura est data quae triplex est, Vnionis, Capitis, ac Personalis; sapientiae ac scientiae Dei vt Paulus vocat thesauros, omnium virtutum altissimam perfectionem, Gloriam item Beatae visionis omnium Angelorum, felicitatem longe excedentem; Corpus etiam, tanquam Spiritus sancti opus & diuinitatis Organum; Actiones praeterea omnes, & animi & corporis, absolutissimas, & omni ex parte, eminentissima perfectione cumulas. Denique cum Christum speculatur intellectus, etiam vt hominem, omnem ei conuenire pulchritudinem aduertit quae vnigenito patris, par sit, omnium Angelorum, & rerum creaturarum monarchae, omnium praedestinatorum capiti, & aeterni Patris dilecto. Sed praeterea, qui pro Christo legatione fungitur, & Christum annunciat, id magis curare debet, vt haec notitia, non intellectum modo, sed quodammodo etiam voluntatem amplectatur, repleat perficiat Deoque con-

X 3 iungat;

Secundo,
Christi Notitia, Volun-
tatem per Amo-
re perficiat.

iungat; sit notitia amorem pariens, nō qualemcunque sed perfectum, qualem Christus apud Ioannem, magnifice his verbis prædicat, Ego sum Pastor bonus, & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ, Et statim exprimens qualis hæc notitia sit, subdit, sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem: Comparat hæc ouium erga suum pastorem notitiam, & pastor ad oves, ei quam Aeternus Pater de Filio & de Patre Filius habet. O exemplar admirandum, ut sicut per hanc mutuam cognitionem, vnum sunt Pater & Filius in substantia, Ita oves à Pastore cognita, & Pastorem agnoscentes, per amorē voluntatis vnum fiant, quemadmodum ipsemet Christus, satis apertè docuit, ei in eodem loco, Patrē orat ut sint vnum, sicut & nos (ait) vnum sumus, & iterum confirmans repetit, Ego charitatem quam dedisti mihi dedi eis, ut sint consummati in vnum, quæ verba, si bene explicentur, magnum amoris incendium excitabunt. Hæc etiam tendunt illa verba quæ habentur in capite 8. Cant. pote me ut signaculum super cor tuum, petit sanctissimus Pastor, cuius personam, illa diuina Ecloga representat, petit inquam, idem Pastor & sponsus, tanquam sigillum cordi nostro imprimi, ut sicut sigillum ceræ inhæret, & cera sigillum penetrat, Ita cordi nostro, Christus perfectè coniungatur, ut dicere valeamus, Dilectus meus mihi & ego illi. Neque hoc solum hæc notitia præstat, sed Tertio loco, id etiam, quod excellentius habendum est, ad actiones Christianas, quæ sunt veri amoris indicia, transire debet, ideoque meritò eodem Canticorum capite dicitur, non modo super cor, sed & super brachium, quod ex Ioannis supra allatis verbis intelligi manifestè potest cum ait Christus, sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem, sicut enim Pater Filium generans, per suum verbum omnia operatur, & Filius cum operante Patre simul operatur, & ad eum omnia reuocat, Ita ratione quadam, pastor oves cognoscit, perfecta quadam notitia, & amore, sui ipsius in eis imaginem imprimens dum gratiam, & supernaturalia dona communicat. Et nos vicissim, in perfectam virtutum ac sanctitatis eius imaginem, ipso primum operante, & nobis cum ipso cooperantibus transformamur. Siquidem Christi cognitio, quæ mentem illustrat, & eiusdem amor voluntatem accendens, magna & multa pro Christo, & cum Christo operantur, ut non ab re in eodem Canticorum textu subdatur fortis est ut mors, dilectio, dura sicut infernus, æmulatio, lampades eius lampades ignis, atque flammarum, & quæ sequuntur. Quo loco comparatur hæc lux, & amoris ardor, Morti, Sepulchro, Igni, Flammas, Aquis,

Tertio,
Notitia,
Christi ad a-
ctiones, &
opera tran-
seat.

Aquis, magnis Fluminibus, & adhuc subiungitur. Si dederit homo, omnem substantiam suam pro dilectione quasi nihil despiciet eam; Quod in Paulo apparuit, qui ut stercora arbitratus est omnia, propter eminentem scientiam Domini nostri Iesu Christi, sicut & de Mose idem Paulus Hebr. 11. testatur, quod maiores diuitias existimavit, omni thesauro Aegyptiorum, Christi improprium, sicut denique innumerabiles, Martyrum cohortes ac virginum, omnium perpeffione acerbitatum probarunt. Modum autem quo, id efficiunt Sancti & electi Dei, eruditè admodum & selectis verbis ipse, idem Paulus, totus in Christum absorptus demonstrat, Nos autem (inquit) reuelata facie, gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur de claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu. Significant hæc verba, hoc esse Christianorum peculiare studium, ut non iam per figuras ut olim, sed sine vilo velamine, Christi Domini, mytheria, tamquam in limpidissimo speculo, & eius pulcherrimas virtutes, in tota vitæ ipsius æconomia ita contemplerur, ita nobis representemus, ut ipsi nos ad hunc intuitum, in eius imaginem transformemur, hoc est vt exponit D. Bonau: in eadem imaginata mytheria, progredientes de claritate vnus mytherij ad aliam claritatem maiorem, semper eius notitiam, & in nobis perfectionem maiorem nanciscetes, quod per operationem fiet Spiritus sancti, referentes in nobis ipsis, Christi impressam imaginem, ita vt Christus ipse, in nobis impressus expressusque appareat, & nostræ intellectiones, affectus, actiones non tam nostræ quam Christi esse videantur, vt Paulus in Christum transformatus dicebat, non iam se viuere, sed Christum in ipso, quod est vt Dion: Areop: de Paulo affirmat vitam viuere amatoriam, Et hoc planè est in eius imaginem de claritate in claritatem transformari, quia dum nobis, Christum, vel in vtero matris conceptum, vel in stabulo nascentem, vel inter doctores disputantem vel prædicantem representamus, vel miracula patrantem, vel pernoctantem in orationibus, vel peccata remittentem, vel transfiguratum, vel in cænaculo cum Apostolis mira facientem ac dicentem, vel in hortu patrem supplicantem, vel in passione tam multa, tamque graui patientem, eiusque virtutes, & perfectissima opera speculamur, & in nos transferre curamus, absque dubio ipsum Christum induimus ipsius in nobis viam imaginem referimus. Vtinam eum eodem Paulo, & illa dicamus, In nullo confundar, hoc est nihil omnino, neque fames, neque iniuriæ, neque tormen-

X 4 ta,

*Tract. de
7. grad. Cõ
templ. gra
du 7.*

ta, neque persequutiones, neque Mors, nec quicquid sese obficiat, ab incepto proposito me poterit retardare, sed in omni fiducia (inquit) sicut semper ita & nunc, magnificabitur Christus in corpore meo, siue per vitam, siue per mortem, & tanti propositi firmitatem in Christum tanquam in causam referens subdit, mihi enim viuere Christus est & mori lucrum, Vides ne Orator Christiane, quantæ in hac Christi notitia opes, tanquã thesaurus diuinus in agro absconditus, lateant? quas sine magno damno populis occultare non possis, nec sine magno fructu depromere? vt omnes in hoc thesauro & inuento gaudeant, & communicato ditescant. Illud autem certum est, tum hæc & iucundissima tibi & saluberrima populo fore, cum verè dicere poteris: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi, nam signum eam imprimit formam, quam in se habet: & anulus per eam vim quam ipse à magnete recepit, alterũ anulum trahit.

Christum esse Caput omnium Christianorum.
Caput I I.

P Rincipium Sumamus ex eo loco quo Christum esse caput omnium Christianorum, nosque eius membra, & corpus fatemur. Sitque hic locus tanquam cæterorum locorum exemplar, ad explicandum modum, varia, ex locis varijs argumenta eruendi, nam idem in alijs repetere, longum esset. Ex hoc igitur loco pulcherrima ducuntur argumenta, primo erga Deum & Christum, Deinde erga nos, postremo erga proximos. Erga Christum, & Deum in hunc modum. Si caput est Christus, nos membra, ergo pluris Christum facere debemus, quam nos ipsos, sicut membra ad capitis defensionem, se ipsa periculo obijciunt, & totum corpus, id maxime curat, vt caput saluum sit, sic & nos Christi gloriam tueri, vel sanguinem debemus & nihil isto habere pretiosius. Si est caput ergo ex illo pendere debent membra, inde regi, inde trahere vitam, inde vim ad omnes actiones, quod ipse Dominus similitudine palmitum declarauit, qui nisi manserint in vite, ferre fructum non possunt, atque adeo; maxime curandum est, vt connectio cum capite conseruetur, quam argumentationem explicat Augustinus in illa verba, Ego sum vitis, vos palmites, & sine me nihil potestis facere. Siue parum (inquit) siue multum, sine illo fieri non potest, sine quo nihil fieri potest. Et infra vnum de duobus palmiti congruit, aut vitis, aut ignis, si in vite non est,

Primo,
Ex hoc loco
multa colligimus.
Erga Deum.

Tract. 81.
in Ioan.